

V Praze 8. prosince 2020
Čj.: OVA 1433/20

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

Cílem předkládaného návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále i „návrh zákona“) je:

1. umožnit uplatnění nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla osobám se závažným funkčním dopadem poruch autistického spektra, aniž je u nich přítomno mentální postižení určité hloubky;
2. umožnit přístup k příspěvku na zvláštní pomůcku osobám bez ohledu na to, v jaké době vzniklo mentální postižení, tj. nejen osobám s mentální retardací ale i demencí;
3. zefektivnit řízení v oblasti příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla.

Návrh zákona je předkládán bez rozporů.

II. Připomínky a návrhy změn:

Jako řešený **problém** předkladatel popisuje aktuální situaci, kdy lze poskytnout osobám s poruchou autistického spektra příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla a speciální zádržní systém pouze tehdy, je-li u nich přítomna rovněž mentální retardace určité závažnosti a odkazuje na Podnět k řešení situace osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin. Kromě jiného uvádí, že „některé osoby s pervazivní duševní poruchou, která není provázena mentální retardací, nemohou z důvodu těžké poruchy chování s projevy agrese využívat prostředky hromadné dopravy, zejména pak k dojíždění za vzděláváním a ke styku s okolím a potřebují proto individuální přepravu, nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla nemají.“ V části 1.2 Definice problému Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA; dále i „Zpráva RIA“) není uvedeno, jakého počtu osob se uvedený problém týká, tyto hodnoty lze však dohledat v dalších částech Zprávy RIA, kde je uveden odhad v počtu 500 osob s příslušnou diagnózou ročně.

V další části se předkladatel věnuje popisu aktuální situace u osob s demencí, ve které uvádí odhadovaný počet osob s demencí v roce 2019 ve výši 149 000, podkladem je studie Alzheimer Europe.

Dále předkladatel kromě jiného popisuje, že u desítek až sta případů ročně dochází v procesu poskytování příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla k neefektivnímu řízení o povinnosti vrátit poměrnou část příspěvku, konkrétně u příspěvku na motorová vozidla, která byla

pořízena před poskytnutím příspěvku a jejichž cena byla tedy známa, ale příspěvek musel být poskytnut v souladu s platnou legislativou v částce vyšší. Předkladatel detailně nespecifikuje, v čem spočívá neefektivnost řízení, ale i přes absenci číselných hodnot lze s jeho tvrzením souhlasit.

Předkladatel pro dokreslení celkového rámce uvádí vybrané statistické údaje o celkových počtech vyplacených dávek a celkových výdajích.

Předkladatel uvádí **popis existujícího právního stavu** srozumitelným způsobem.

Z **identifikace dotčených subjektů** je zřejmé, že kromě MPSV, úřadů práce a osob se zdravotním postižením a jejich rodin bude dotčena i lékařská posudková služba OSSZ.

Cílový stav předkladatel uvádí v členění na tři konkrétní cíle uvedené v úvodu tohoto stanoviska. Ke každému z cílů uvádí slovní popis, ve kterém nelze dohledat žádné indikátory pro hodnocení cílového stavu, a to ani u zefektivnění řízení v oblasti příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla. Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (dále též „PK RIA“) doporučuje doplnit indikátory pro hodnocení cílového stavu u všech tří vytyčených cílů.

V části **zhodnocení rizik** předkladatel uvádí, že by „*nebylo reagováno na vládní závazek (Podnět). Rizikovým může být průběh legislativního procesu. Poslanecké pozměňovací návrhy mohou změnit některé dosavadní principy zákona č. 329/2011 Sb. a generovat výrazné fiskální dopady.*“ PK RIA doporučuje doplnit zhodnocení rizik např. z pohledu osob se zdravotním postižením a jejich rodin.

Návrh variant věcného řešení obsahuje tři varianty.

Varianta 0 – současný stav

Varianta 1 – navrhovaný stav

Varianta 2 – reakce na vládní závazek

Předkladatel uvádí, že „*MPSV si je vědomo možných dalších, spíše teoretických, variant řešení*“ a že se „*vedle varianty nulové zachovávající současný stav soustředí na varianty reálné*“, a že „*popsány jsou proto jen varianty reálné, optimální a naplňující stanovené cíle.*“ Ve Zprávě RIA není možné dohledat, zda předkladatel zvažoval kromě rozšíření skupiny příjemců příspěvku i jiná věcná řešení problému (např. rozšíření služeb podobných senior expresu na obcích) a zda takové varianty vyhodnocoval.

Vyhodnocení nákladů a přínosů je uvedeno přehledným způsobem. U hodnocení nákladů u varianty 1 je uvedeno, že pro první rok účinnosti lze očekávat zájem maximálně do 1000 osob s odpovídajícím finančním dopadem a současně že každý rok může podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla splnit cca 500 osob. U rozšíření nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku o osoby s demencí předkladatel očekává pro první období cca 350 osob. PK RIA doporučuje doplnit, jakým způsobem předkladatel stanovil hodnotu 1000 žadatelů o příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla a 350 osob u rozšíření nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku o osoby s demencí pro první rok účinnosti nové právní úpravy. PK RIA dále doporučuje vyčíslit úsporu administrativních nákladů, byť by byly zanedbatelné.

U hodnocení přínosů je zřejmé, že těžiště přínosů leží v sociálně společenské oblasti (kvalita života dotčených a jejich pečovateli). PK RIA pozitivně hodnotí, že předkladatel věnoval pozornost i možnému vlivu na počet odvolání.

Předkladatel preferuje variantu 1.

V části věnované **implementaci doporučené varianty a vynucování** předkladatel uvádí, že vynucování bude probíhat obdobně jako doposud prostřednictvím kontrol prováděných ze strany MPSV, NKÚ a ČSSZ).

Předkladatel stručně popisuje **přezkum účinnosti regulace** s tím, že přezkum realizace bude realizován formou hodnocení ex post po dvou letech od účinnosti změn.

III. Shrnutí připomínek ke zprávě z hodnocení dopadů regulace (zpráva RIA)

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů uplatňuje tyto **doporučující připomínky**:

1. Doplnit indikátory pro hodnocení cílového stavu u všech tří vytyčených cílů;
2. Doplnit zhodnocení rizik např. z pohledu osob se zdravotním postižením a jejich rodin;
3. Doplnit, zda předkladatel zvažoval kromě rozšíření skupiny příjemců příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla i jiná věcná řešení problému (např. rozšíření služeb podobných senior expresu na obcích) a zda takové varianty vyhodnocoval;
4. Doplnit, jakým způsobem předkladatel stanovil hodnotu 1000 žadatelů o příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla a 350 osob u rozšíření nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku o osoby s demencí pro první rok účinnosti nové právní úpravy a vyčíslení úspory administrativních nákladů.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **na základě posouzení Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA) doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů doporučen vládě ke schválení za předpokladu zohlednění výše uvedených doporučujících připomínek.**

Vypracovali: Mgr. Martina Vránová, doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D.

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise